

OSHO

LIBERTATEA

Curajul de a fi tu însuși

Traducere din limba engleză de
CRISTIAN MATEI

București
2018

Cuprins

Cuvânt înainte. Cele trei dimensiuni ale libertății	9
ÎNȚELEGEREA RĂDĂCINILOR SCLAVIEI	19
Societatea și libertatea individului – un interviu	20
Problema lui Dumnezeu	44
Ideea sorții și a destinului	48
Teama de a zbura	58
CĂI CĂTRE LIBERTATE	75
Cămilă, leu, copil	75
De la iubire la starea de dragoste	96
De la reacțiune la acțiune	105
Rebeliune, nu revoluție	114
OBSTACOLE ȘI RAMPE DE LANSARE	
<i>Răspunsuri la întrebări</i>	135
<i>Epilog. Adevărata libertate este spirituală</i>	175
Pentru informații suplimentare	203
Despre autor	204
Despre Stațiunea de Meditație Osho	206

Înțelegerea rădăcinilor sclaviei

Pentru a fi în totalitate liber, omul trebuie să fie complet conștient, fiindcă sclavia noastră este înrădăcinată în inconștientul nostru; nu vine din afară. Nimeni nu te poate face să nu fii liber. Poți fi distrus, dar libertatea nu ți se poate lua decât dacă tu o dai. Într-o analiză de bază, tocmai dorința ta de a nu fi liber te face să nu ai libertate. Dorința ta de a fi dependent, dorința ta de a scăpa de responsabilitatea de a fi tu însuși este cea care te face să nu fii liber.

În momentul în care cineva își asumă responsabilitatea pentru sine... Și amintiți-vă că nu este totul numai roze, sunt și spini; nu este totul dulce, sunt și multe momente amare. Dulcele este mereu echilibrat de amar, mereu vin în aceeași proporție. Trandafirii sunt echilibrați de spini, zilele de nopți, verile de ierni. Viața păstrează un echilibru între polurile opuse. Deci cine este gata să accepte responsabilitatea de a fi el însuși, cu toate frumusețile, amărăciunile, bucuriile și agoniile, poate fi liber. Doar o asemenea persoană poate fi liberă...

Trăiește viața în toată agonia și tot extazul său – amândouă sunt ale tale. Și adu-ți aminte mereu: extazul nu poate trăi fără agonie, viața nu poate trăi fără moarte și bucuria nu poate exista fără tristețe. Așa sunt lucrurile – nimic nu se poate face în privința acestui lucru. Este natura, Tao însuși al lucrurilor.

Acceptă responsabilitatea de a fi tu însuși, așa cum ești, cu tot ceea ce este bun și cu tot ceea ce este rău, cu tot ceea ce este frumos și cu tot ceea ce nu este frumos, în această acceptare are loc o transcendență, și omul devine liber.

Societatea și libertatea individului

– un interviu –

Regulile sociale par să fie o nevoie de bază a ființelor umane. Și totuși, nici o societate nu a ajutat vreodată un om să se realizeze. Poți să-mi explici, te rog, ce tip de relație există între indivizi și societate și cum se pot ajuta unul pe celălalt să evolueze?

Este o întrebare foarte complexă, dar totodată fundamentală. Din toată Firea, doar omul are nevoie de reguli. Nici un alt animal nu are nevoie de acestea.

Primul lucru care trebuie înțeles este că există ceva artificial în reguli. Motivul pentru care omul are nevoie de ele este că a lăsat în urmă statutul de animal, dar nu a devenit nici om; este în oscilație. De aceea este nevoie de toate regulile. Dacă era animal, nu mai era nevoie. Animalele trăiesc perfect fără nici o regulă, constituție, legi

și tribunale. Dacă omul va deveni cu adevărat uman – nu doar cu numele, ci și în realitate –, nu va mai avea nevoie de reguli.

Foarte puțini oameni au realizat asta până acum. De exemplu, pentru oameni ca Socrate, Zarathustra, Bodhidharma, nu este nevoie de reguli. Sunt îndeajuns de conștienți încât să nu facă rău nimănui. Nu este nevoie de nici o lege, de nici o constituție. Dacă toată societatea va evolua astfel încât să devină într-adevăr umană, va fi dragoste, dar nu va fi lege. Problema este că omul a avut nevoie de reguli, legi, guvern, tribunale, armate, poliție, pentru că a pierdut comportamentul natural al unui animal și încă nu a obținut un nou statut firesc. Este doar între. Nu este nicăieri, este un haos. Pentru a controla acel haos, toate aceste lucruri sunt necesare.

Problema devine mai complexă, deoarece forțele ce au evoluat pentru a controla omul – religii, state, tribunale – au crescut în putere. A trebuit să li se dea putere; altfel cum ar fi putut controla oamenii? Astfel, am căzut într-un fel de sclavie proprie. Acum, că aceste instituții au devenit puternice, ele nu vor să își piardă interesele. Nu vor ca omul să evolueze.

Întrebi cum omul și societatea, individul și societatea pot evolua. Nu înțelegi deloc problema. Dacă individul evoluează, societatea se dizolvă. Societatea există doar

Dacă omul va deveni cu adevărat uman – nu doar cu numele, ci și în realitate –, nu va mai avea nevoie de reguli. Foarte puțini oameni au realizat asta până acum.

pentru că individului nu îi este permis să evolueze. Toate aceste puteri au controlat omul timp de secole întregi și s-au bucurat de puterea lor și de prestigiul lor. Nu sunt pregătite să lase omul să evolueze, să-l lase să crească până la un punct în care ele și alte instituții ar deveni inutile. Sunt multe situații care te vor ajuta să înțelegi.

S-a întâmplat în China, acum douăzeci și cinci de secole...

Lao Tzu a devenit foarte faimos, un înțelept, și a fost, fără îndoială, unul din cei mai înțelepți oameni care au existat vreodată. Împăratul Chinei l-a rugat foarte umil să devină șeful Curții sale Supreme, deoarece nimeni nu putea să ghideze legile țării mai bine decât el. A încercat să îl convingă pe împărat:

– Nu sunt omul potrivit.

Dar împăratul a insistat, iar Lao Tzu a spus:

– Dacă nu mă ascuți... Doar o zi la Curte, și vei fi convins că nu sunt omul potrivit, fiindcă sistemul este greșit. Din umilitate nu am spus adevărul. Ori eu pot exista, ori legile tale și ordinea și societatea ta pot exista. Deci, hai să încercăm...

În prima zi, a fost adus la tribunal un hoț care furase aproape jumătate din bogățiile celui mai înstărit om din capitală. Lao Tzu a ascultat cazul și apoi a spus că hoțul și bogatul trebuie să fie trimiși amândoi câte șase luni la închisoare. Bogatul a spus:

– Ce spui? Eu sunt victima, eu am fost jefuit – ce fel de justiție este asta, că mă condamnați la închisoare pentru același timp ca și pe hoț?

Lao Tzu a răspuns:

– Sunt cu siguranță nedrept față de hoț. Tu ar trebui să stai mai mult închis, fiindcă ai strâns așa de mulți bani pentru tine însuși, ai lipsit de bani așa de mulți oameni. Pentru ce? Lăcomia ta creează acești hoți. Ești responsabil. Prima crimă este a ta.

Logica lui Lao Tzu este foarte clară. Dacă sunt prea mulți săraci și doar puțini bogați, nu poți să oprești hoții, nu poți opri furturile. Singurul mod în care le poți opri este să ai o societate în care fiecare are destui bani pentru a-și îndeplini nevoile și nimeni nu acumulează banii inutil, doar din lăcomie.

Bogatul a spus:

– Înainte să mă închideți, vreau să vorbesc cu împăratul, fiindcă acest lucru nu este conform Constituției; nu este conform legii țării.

– Aceasta este greșeala Constituției și a legii țării. Nu sunt responsabil de ea. Du-te și vorbește cu împăratul, a spus Lao Tzu.

Bogatul s-a dus la împărat și i-a spus:

– Ascultă, acest om trebuie dat imediat afară din funcție; este periculos. Astăzi eu voi fi închis, mâine tu vei fi închis. Dacă vrei să te salvezi, acest om trebuie să fie dat afară; este extraordinar de periculos. Și foarte rațional. Ceea ce spune este adevărat, pot înțelege – dar ne va distrage!

Împăratul a înțeles perfect:

– Dacă acest bogat este un criminal, atunci eu sunt cel mai mare criminal din țară. Lao Tzu nu va ezita să mă închidă!

Lao Tzu a fost dat imediat afară. El a spus:

– Am încercat să îți spun înainte; tu îmi irosești timpul inutil. Ți-am spus că nu sunt omul potrivit. Realitatea este că societatea ta, legislația ta și Constituția ta nu sunt corecte. Îți trebuie oameni incorecți pentru a conduce acest sistem incorect.

Problema este că forțele pe care le-am creat pentru ca omul să nu decadă în haos sunt acum așa de puternice, încât nu vor să te lase liber să crești – pentru că, dacă ești capabil să crești, să devii un individ, conștient și alert, atunci nu va mai fi nevoie de toate aceste persoane. Toți își vor pierde slujbele, și odată cu ele – prestigiul, puterea, șefia, preoția, papalitatea, totul va dispărea. Deci acum cei de care la început era nevoie, pentru protecție, s-au transformat acum în dușmanii omenirii.

Sfatul meu nu este să luptăm împotriva acestor oameni, deoarece ei sunt puternici, au armate, bani, au totul. Nu te poți lupta cu ei, vei fi distrus. Singura cale de ieșire din această mizerie este să începi să-ți dezvolti conștiința, singur, în liniște, lucru pe care nu îl vor împiedica ei cu nici o putere. De fapt, ei nici nu pot ști ce se petrece în interiorul tău.

Îți ofer alchimia transformării interioare. Schimbă ființa din interiorul tău. Și în momentul în care vei fi transformat complet, schimbat, te vei vedea imediat afară din închisoare, nu vei mai fi sclav. Erai sclav din cauza haosului tău.

S-a întâmplat în timpul Revoluției Ruse...

În ziua începerii revoluției, o femeie a început să meargă pe mijlocul străzilor Moscovei. Polițistul a spus:

– Nu este legal. Nu poți să mergi pe mijlocul străzii.
– Acum suntem liberi, a răspuns femeia.

Chiar dacă ești liber, va trebui să urmezi regulile traficului; altfel traficul va deveni imposibil. Dacă mașinile și oamenii vor merge pe unde vor, vor vira pe unde vor, nu vor lua în seamă semafoarele, vor avea loc accidente, oameni vor muri. Acest lucru va aduce armata, pentru a aplica legea mersului pe jos – pe stânga sau pe dreapta, oricare dintre părți este aleasă de țara ta, dar nimeni nu are voie să meargă pe mijloc. Atunci, cu pistolul la tâmplă, va trebui să urmezi aceste reguli. Îmi voi aminti mereu de acea femeie; este emblematică.

Libertatea nu înseamnă haos. Libertatea înseamnă mai multă responsabilitate, așa de multă, încât nimeni nu trebuie să intervină în viața ta. Așa încât să fii lăsat singur, fără a trebui ca guvernul, poliția să intervină, ca legea să mai aibă de a face cu tine – ești pur și simplu în afara sferei lor.

Acesta este sfatul meu – dacă vrei cu adevărat să transformi omenirea, fiecare individ trebuie să crească de unul singur. Și, de fapt, nu este nevoie de mulțime pentru a crește.

Creșterea seamănă oarecum cu dezvoltarea unui copil în pântecul mamei sale. Nu este nevoie de mulțime; mama trebuie doar să aibă grijă. Un nou om trebuie să se nască în tine. Trebuie să devii pântecul unui nou om. Nimeni nu va veni să afle despre asta, și este mai bine ca nimeni să nu știe. Vei continua să îți faci lucrurile obișnuite, să trăiești în lumea ta obișnuită, fiind simplu

și comun – nu să devii revoluționar, reacționar, punkist sau skinhead. Lucrul acesta nu te va ajuta. Este pură prostie. Înțeleg că o faci din frustrare, dar este oricum ceva nebunesc. Societatea este nebună și, din frustrare, tu devii nebun? Societății nu îi este frică de acești oameni; societatea se teme doar de oamenii care pot deveni așa de concentrați, așa de conștienți, încât legile nu mai au nici un rol în viețile lor. Fac mereu bine. Sunt mai presus de influențele așa-ziselor interese suspuse.

Dacă indivizii vor crește, societatea se va micșora. Felul în care cunoșteau societatea – cu guvern, cu armată, cu tribunale, cu polițiști, cu pușcării –, această societate se va micșora. Sigur, pentru că sunt foarte multe ființe umane, vor apărea noi forme de colectivitate. Nu le voi numi „societate”, doar pentru a mă feri de confuzia dintre cuvinte. Numesc acest nou colectiv „comună”. Acest cuvânt este semnificativ: înseamnă un loc în care oamenii nu doar trăiesc împreună, ci sunt în profundă comuniune.

Să trăiești împreună este un lucru, noi îl facem: în fiecare oraș, în fiecare localitate, mii de oameni trăiesc împreună – dar ce coeziune este acolo? Oamenii nu își cunosc nici măcar vecinii. Trăiesc în același zgârie-nori, mii de oameni, și nici nu ajung să cunoască faptul că trăiesc în aceeași casă. Nu este coeziune, fiindcă nu este comuniune. Este pur și simplu o mulțime, nu o comunitate. Deci aș dori să înlocuiesc cuvântul *societate* cu termenul *comună*.

Societatea a existat pe anumite principii de bază. Va trebui să le înlături, altfel societatea nu va dispărea. Prima și cea mai importantă unitate din societate este familia: dacă familia rămâne așa cum este, atunci societatea

nu va putea dispărea, biserica nu va putea dispărea; și atunci religiile nu vor putea dispărea. Nu vom putea crea o singură lume, o singură omenire.

Familia este psihologic depășită. Nu că ar fi existat dintotdeauna; era un timp în care nu existau familii, oamenii trăiau în triburi. Familia a luat naștere datorită proprietății private. Erau oameni puternici, care au reușit să aibă mai multă proprietate decât oricine altcineva, și au vrut să fie dată copiilor lor. Până atunci, nici nu se pomenea de familie. Bărbații și femeile se întâlneau din dragoste; nu exista căsătorie și nici familie. Dar odată cu apariția proprietății, bărbatul a devenit foarte posesiv cu femeia. A făcut femeia parte din proprietatea sa.

În limbile indiene, femeia chiar este numită „proprietate”. În China, femeia era proprietate, în așa măsură încât, chiar dacă bărbatul o omora, nu exista nici o lege împotriva acestui lucru. Nu era nici o crimă – ești perfect liber să îți distrugi proprietatea. Poți să îți arzi mobila, casa... nu este o fărâdelege, este casa ta. Îți poți ucide nevasta...

Odată cu proprietatea privată, femeia a devenit și ea proprietate, și orice strategie era folosită astfel încât bărbatul să fie sigur că copilul ce s-a născut din soția sa era cu adevărat al lui.

Este o problemă serioasă: tatăl nu poate fi niciodată absolut sigur; doar mama știe. Dar tatăl a creat tot felul de bariere împotriva mișcării femeii, astfel încât ea să nu aibă contact cu nici un alt bărbat. Toate posibilitățile și ușile erau închise.

Nu este o coincidență că doar femeile bătrâne merg la biserici și temple, fiindcă, timp de secole, era singurul loc

în care le era permis să meargă, știindu-se foarte bine că biserica protejează familia. Biserica știe foarte bine că, odată ce familia dispare, ea dispare. Și biserica este, desigur, ultimul loc în care se poate consuma o aventură romantică. Au fost foarte precauți. Și preotul trebuie să fie celibatar – acestea sunt garanțiile –, preotul este celibatar, este împotriva sexului, împotriva femeilor în diferite religii, în diferite feluri.

Călugărul jainist nu are voie să atingă o femeie; de fapt, femeia nu are voie să se apropie la mai mult de doi metri și jumătate de călugărul jainist. Călugărul budist nu are voie să atingă o femeie. Acestea sunt religii care nu le permit femeilor să pătrundă în lăcașurile lor sfinte sau au pereți despărțitori pentru a le separa. Bărbații ocupă principala parte a templului sau moscheii, femeile au un colț mic, separat. Bărbații nu pot nici măcar să le vadă; să le întâlnească este imposibil.

Multe religii, ca islamismul, au acoperit fețele femeilor lor. Femeile mahomedane au fețele palide, deoarece nu le-au fost expuse deloc la soare. Fețele lor sunt acoperite, corpurile le sunt ascunse în toate felurile posibile. Femeia nu trebuie să fie educată, pentru că educația le oferă tot felul de gânduri ciudate. Oamenii încep să gândească, să se certe...

Femeii nu îi era permis să aibă o carieră plătită, fiindcă aceasta înseamnă independență. Deci era într-un totu îngrădită doar pentru un simplu motiv: ca bărbatul să fie sigur că poartă în pânțe fiul său. Cei care erau cu adevărat puternici, de exemplu regii, îi castrau pe servitorii de sex masculin, pentru că aceștia se mișcau în palat,

lucrând și servindu-i pe ceilalți. Trebuia să fie castrați; altfel, exista un pericol... Și era pericol, pentru că fiecare împărat avea sute de neveste, multe dintre ele pe care nu le vedea niciodată. Normal, ele se puteau îndrăgosti de oricine. Dar numai bărbații castrați aveau dreptul să intre în palat, deci chiar dacă femeile se îndrăgosteau, nu puteau avea copii. Aceasta era ideea de bază.

Familia trebuie să dispară și să facă loc comunei. O comună înseamnă că am pus la comun toți banii, toată energia, totul într-un singur loc, care va avea grijă de toată lumea. Copiii vor aparține comunei, deci nu se pune problema moștenirii individuale. Și dacă vă puneți la comun toate energiile, toți banii, toate resursele, fiecare comună poate fi bogată și fiecare se poate bucura în mod egal de viață.

Odată ce indivizii vor crește, iar comunele vor crește, societatea va dispărea și, cu societatea, toate relele ce au fost create de societate.

Îți voi da un exemplu.

Doar în China a fost făcut un pas revoluționar, acum mii de ani. Acesta a fost ca doctorul să fie plătit de pacient, atât timp cât pacientul rămânea sănătos. Dacă se îmbolnăvea, atunci doctorul nu era plătit. Sună foarte ciudat. Plătim doctorul când nu ne simțim bine, și el ne face din nou sănătoși. Dar asta este periculos, deoarece îl faci pe doctor dependent de boala ta. Boala devine interesul lui: cu cât sunt mai mulți oameni bolnavi, cu atât mai mult câștigă el. Interesul său nu devine sănătatea, ci boala. Dacă toată lumea rămâne sănătoasă, doctorul va fi singurul bolnav!